

Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17781>

Özet

Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği, 2019 yılında Alptürk Akçöltekin tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle öğretmenlerin bilimsel araştırma süreçlerini yürütme yeteneklerine dair algıladıkları **öz yeterlilik** düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, eğitim alanındaki profesyonellerin bilimsel faaliyetlere katılmaya teşvik etme ve bu konudaki yeterlilik inançlarının ölçme ihtiyacına yanıt olarak ortaya çıkmıştır. Ölçek, bireylerin araştırma tasarlama, veri toplama, analiz etme ve sonuçları raporlama gibi temel bilimsel araştırma becerilerine olan inançlarını kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik, bilimsel araştırma, öğretmen yeterliliği, ölçek geliştirme, eğitim psikolojisi, akademik başarı.

Yazarlar

Alptürk AKÇÖLTEKİN

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin ve eğitim profesyonellerinin bilimsel araştırma faaliyetlerini başarıyla gerçekleştirme kapasitelerine yönelik kişisel inançlarını nicel olarak ölçmektir. Bu, bireylerin akademik ve mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla öz yeterlilik düzeylerindeki güçlü ve zayıf yönleri belirlemeyi sağlar.

Ölçek, eğitim araştırmaları bağlamında, bireylerin araştırma etiği, yöntem seçimi ve bulguların yorumlanması gibi kritik araştırma aşamalarındaki öz yeterlilik algılarının ortaya koyarak, bu alanlarda geliştirilebilecek eğitim programlarına girdi sağlamayı hedeflemektedir.

Yapı

Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği, Albert Bandura'nın **Sosyal Bilişsel Teori** çerçevesinde tanımlanan öz yeterlilik yapısının ölçmektedir. Öz yeterlilik, bir bireyin belirli sonuçları elde etmek için gerekli eylemleri başarıyla bir şekilde düzenleyebileceğine ve yürütebileceğine dair sahip olduğu inançtır.

Bu ölçek özelinde yapı, bilimsel araştırma sürecinin farklı bileşenlerine odaklanır. Bu bileşenler genellikle problem tanımlama, literatür taraması, metodoloji belirleme, veri analizi ve sonuçların yayılması gibi aşamaları içerir. Ölçek, bu aşamalarda bireyin kendini ne kadar yetkin gördüğünü değerlendirir. Yüksek bir skor, bireyin araştırma görevlerini başarıyla tamamlayacağına dair

güçlü bir inanca sahip olduğunu gösterir.

Geçerlik

Ölçek, geliştirme çalışmasında kapsamlı geçerlik analizlerinden geçmiştir. Kapsam geçerliği, uzman görüşleri alınarak sağlanmış; maddelerin ölçülmek istenen yapıya yeterince temsil edip etmediği incelenmiştir.

Yapı geçerliği ise temel olarak faktör analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Beklenen sonuçlar, ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutlara ölçtüğünü doğrulamaktadır. Çalışmada, ölçeğin **bilimsel araştırma** öz yeterliliğini tutarlı ve geçerli bir şekilde ölçtüğüne dair kanıtlar sunulmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışmaları, iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa) hesaplanarak yürütülmüştür. Geliştirme çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin, sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilebilir eğiklerin üzerinde olduğu rapor edilmiştir.

Bu yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya (bilimsel araştırma öz yeterliliği) ölçmede birbirleriyle ne kadar uyumlu olduğunu göstermektedir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin farklı uygulamalarda istikrarlı sonuçlar vereceğini düşündürmektedir.

Faktör Analizi

Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği'nin yapısal boyutlarını belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ortaya çıkarmış; bu boyutlar genellikle araştırma sürecinin farklı aşamalarına karşılık gelmiştir (örneğin, Planlama Öz Yeterliliği, Uygulama Öz Yeterliliği).

DFA ise belirlenen faktör yapısının orijinal örneklem ve teorik modelle ne kadar uyumlu olduğunu test etmiştir. Analiz sonuçları, model uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu ve ölçeğin çok boyutlu bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir. Bu durum, araştırmacıların **faktör analizi** sonuçlarına dayanarak alt boyut skorlarını ayrı ayrı değerlendirmesine olanak tanır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Derecelendirme formatında (Likert Tipi). Orijinal çalışmada derecelendirme bilgisi net belirtilmemiş olsa da, öz yeterlilik ölçekleri genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi seçenekler kullanır (Örneğin, "Hiç Yeterli Değil"den "Tamamen Yeterli"ye).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler ve Eğitim Profesyonelleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Mesleki Yaşında Olan Öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Akçöltekin (2019) çalışmasında öğretmenler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen, bireyin kendi beyanına dayalı (self-report) bir ölçektir. Puanlama, maddelerdeki derecelendirmelerin toplanmasıyla elde edilir.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, bilimsel okuryazarlık, güvenilirlik, geçerlik, faktör analizi, ölçek.

İzinler, Ücret ve Test Yaşı

Ölçek, Akçöltekin (2019) tarafından geliştirilmiştir. Kullanım izinleri için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Yaşı: 2019

Sorumlu Yazar: Alptürk AKÇÖLTEKİN

Erişim Bilgisi: Ölçeğin geliştirildiği makaleye Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Orijinal PDF dosyası bu adresten indirilebilir: bilimsel-arastirma-oz-yeterlilik-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Akçöltekin, A. (2019). Bilimsel Araştırmalara Yönelik Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinin geliştirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2713-2727. doi:10.24106/kefdergi.3707

Bilimsel Araştırma Öz Yeterlilik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, Akçöltekin (2019) tarafından yayımlanan "Bilimsel Araştırmalara Yönelik Öğretmen Öz Yeterlilik Ölçeğinin geliştirilmesi" başlıklı makalenin ekler bölümünde veya ilgili bölümlerinde yer almaktadır. Araştırmacılar, maddelerin tam listesi için orijinal akademik kaynağa başvurmalıdır.